ELENA DRAGOŞ

COINCIDENȚE IDEATICE: CONSTANTIN NOICA – D. D. DRAŞOVEANU. REFLECȚII LOGICO-GRAMATICALE

0. A scrie despre contribuția științifică a Profesorului D. D. Draşoveanu seamănă cu o aventură spirituală, cu o bucurie a gândirii la întâlnirea cu cea a gramaticianului, care şi-a impus originalitatea printr-o consecvență a demonstrației de-a lungul întregului periplu al vieții. Şi aici nu ne referim la termenii științifici personali pe care îi vehiculează în probleme de sintaxă, nu ne referim nici la vectorii mereu mişcați în aceeaşi discuție, ci la claritatea, dar şi siguranța cu care se apropie de o filosofie a devenirii, a evoluției gândirii gramaticale în contextul atât de divers științific al secolului XX.

Am putea apropia astfel atitudinea Profesorului de cea a lui Constantin Noica, filosoful care vedea în „devenirea spiritului (şi cu ea a realului) o ieşire din devenirea întru devenire şi intrarea în condiția ființei" (Noica 1981, vol. I, p. 128–129). Extrapolând, intrarea în condiția ființei înseamnă rațiunea însăşi, care a determinat o nouă viziune asupra sintaxei şi a locului acesteia în gramatică.

1. Volumul care înmănunchează variatele studii ale Profesorului, intitulat *Teze şi antiteze în sintaxa limbii române*, apărut în 1997, la Editura Clusium din Cluj-Napoca, atrage atenția, prin revenirea la o problemă în care proprietatea ideilor este indiscutabilă. E vorba de categoria gramaticală a relației, care e tratată mai cu seamă în următoarele studii: *Sens relațional – categoria centrală a sintagmicii*, *Relația – creatorul termenilor*, *Relația – organizatorul termenilor*, *Categoriile gramaticale de relație ale limbii române* şi care are tangențe cu problemele de logică cuprinse în volumul *Scrisori despre logica lui Hermes* (Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1986) al lui Constantin Noica. Numai că nu e vorba de logica cunoscută de-a lungul timpului, prelungită până în modernitate, logica lui Aristotel, zisă şi logica lui Ares, în care partea există în întreg şi care vrea rezultatul adevărat, ci e vorba de logica lui Hermes (interpretul zeilor), în care partea e de fiecare dată o interpretare a întregului, deci întregul este în parte. Putem înlocui *parte* şi *întreg* cu individual şi general, „fiind poate mai lesne de acceptat că există individualuri care poartă cu ele generalul" (Noica 1986, p. 27).

Credem că Profesorul D. D. Draşoveanu, atât în prelegerile ținute studenților, cât şi în studiile publicate, a manifestat acea prospețime a căutării *in praesentia*, care nu dădea verdicte, ci surprindea sau era însuşi surprins de interpretarea la care ajungea. Poate nu e hazardat dacă-i comparăm studiile cu logica lui Hermes (zeul comunicării şi al interpretării), care considera că „partea – dacă este una a situațiilor

DACOROMANIA, serie nouă, XXVII, 2022, nr. 1, Cluj-Napoca, p. 65–71

logice, iar nu un simplu element statistic – nu mai este indiferentă şi revocabilă: ea este de fiecare dată o interpretare a întregului" (*ibidem*, p. 25).Logica lui Hermes are sens în ştiinţele spiritului şi „un demers este logic dacă are în el justificările întregului" (*ibidem*, p. 27). Şi mai departe: „În lumea asta indiferentă, în care părţile sunt părţi şi se lasă subsumate de vaste întreguri, apar părţi ce se ridică la puterea întregului, ies din contingenţă şi dau fenomenul holomeriei" (*ibidem*, p. 31).

Ce este holomerul, aşadar? Citäm din nou din *Scrisori*…: „Nu are şi raţiunea o unitate de la care să poată pleca? Materia are o unitate: atomul. Viaţa are o unitate: celula. Făpturile au o unitate: sămânţa ori principiul lor germinal. Raţiunea ar putea avea şi ea o unitate de la care să înceapă principiul logic: individual-generalul. L-am numit holomer, adică parte-tot, parte ce reflectă în ea totul" (*ibidem*, p. 38).

2. *Mutatis mutandis*, din perspectiva deschisă de Profesorul D. D. Draşoveanu, se consideră ca unitate specifică a nivelului gramatical „relaţia (raportul) sintagmatică interlexematică: solidaritatea dintre un sens relaţional şi un relatem" (Draşoveanu 1997, p. 29), acesta din urmă fiind reprezentat de flective (element variabil din paradigma unuia şi aceluiaşi cuvânt) şi conective „Cu un conţinut şi o expresie deosebite de ale tuturor celorlalte fapte de limbă, raportul (R) constituie deci o unitate distinctă, justificând instituirea între nivelurile limbii a celui sintagmic" (*ibidem*). „Relaţia împreună cu cei doi termeni ai ei – sintagma – constituie *unitatea*– şi minimală, şi maximală – a nivelului sintagmic, [fiind] comparabilă, în ce priveşte poziţia sa în lanţul vorbirii, cu molecula care păstrează proprietăţile substanţei" (*ibidem*, p. 34).

Prin urmare, avem aici un holomer gramatical, în care generalul e relaţia binară, urmând ca individualul să fie particularizat de „o sintagmică flexională (având ca obiect relaţia prin flective) şi o sintagmică joncţională (relaţia prin conective)" (*ibidem*, p. 29–30). Reprezentarea simbolică a acestui holomer este : T + R + T, cuprinzând toate trei elementele, relaţia şi ambii termeni (*ibidem*, p. 34).

2.1. Parcurgând primul studiu al Profesorului, întâlnim şi alte poziţionări apropiate de logica lui Hermes. La p. 24, în nota Observaţie 1, se afirmă: „Faptul că un substantiv nu poate exista în afara cazurilor sale nu este de natură să nege acest adevăr; imposibilitatea separării practice a generalului de particular obligă la alegerea convenţională a uneia din formele sale ca prototip: «[le nominatif] c'est aussi le cas du nom [nomen]considéré en lui mêmê», lucru care nu-i neagă – cum consideră B. Potier – calitatea de [caz] opozant pe care, pe de o parte, o are" (*ibidem*, p. 24). Vehiculând lexeme identice (general) sau sinonime (particular în loc de individual), constatăm că holomerul funcţionează şi în sintaxa Profesorului ca bază a teoriei sale.

3. Mai mult, cum e şi firesc, se operează şi cu „forţa dislocantă a raţiunii"(Noica 1986, p. 38), ce exprimă devenirea logică[1], Profesorul aducând în

[1] *Ibidem*, p. 34: Potrivit logicii de a fi „întru", numeroase ştiinţe tind să devină o logică. „S-a făcut logică pentru singura ştiinţă care n-o cerea: matematica. În schimb, fizica năzuieşte astăzi să devină

discuţie relaţia dintre morfologie şi sintaxă, alăturându-se „acelora care le consideră drept componente ale aceluiaşi întreg" (Draşoveanu 1997, p. 25), adică doi termeni legaţi prin raport (R). D. D. Draşoveanu o numeşte disociere, adică„identificarea lui R şi disocierea (desprinderea) sa de un anumit T" (*ibidem*, p. 41). Am putea afirma că disocierea[2] la D. D. Draşoveanu se produce în trepte: întâi se identifică R (flectiv sau conectiv) şi apoi „disocierea lui R de T-i, disociere necesară, dată fiind structura unei St (sintagmă) şi […] utilă prin unele perspective pe care le deschide" (*ibidem*, p. 43), dintre care o amintim pe cea mai disputată: „funcţiile – inclusiv predicatul şi subordonatele – se vor putea defini prin categorii omogene, şi anume prin lexeme, ca singura entitate din afara lui R, în cadrul unei St; atributul substantival prepoziţional, de ex., este substantivul subordonat de o prepoziţie unui alt substantiv" (*ibidem*).

3.1. O altă operaţie logică care face apel la disociere este repetiţia, care „se obţine prin disocierea de sine, simplă şi necondiţonată a unui termen sau a unei configuraţii (Noica 1986, p. 44). Profesorul D. D. Draşoveanu identifică repetiţia la diverse structuri. „Sunt bine determinate fenomenele de reluare, în cuprinsul enunţului, a unui asemenea T: «repetiţia», reala apoziţie, «reluarea» (subiectul reluat), dublarea, în română, a complementului direct sau indirect (acesta din urmă, după cum se ştie, neţinând de intenţie") (Draşoveanu 1997, p. 38). La apoziţie, Profesorul revine în volum, afirmând că „nefiind un actant, nu este funcţie, ci duplicatul ei, încât denumirea de «raport apozitiv» cuprinde un nonsens" (*ibidem*, p. 87).

4. Referitor la modul cum relaţia organizează termenii, se demonstrează că „un R sau este în aderenţă cu un T sau nu este, sau are regim sau nu are etc., […] problema unei a treia posibilităţi o considerăm pseudoproblemă: ea se pune pentru apoziţie […]. Apoziţia […] se situează în afara raporturilor, nefiind decât reeditarea unui T, fie a unui grup R–T, duplicatul, copia acestuia, adică un segment oricum parantetic în lanţul vorbirii" (*ibidem*, p. 49). Şi, încă o intervenţie în problema apoziţiei dinspre unicitate, se conchide că: „Dat fiind faptul că Tr nu are decât o valenţă de un anumit fel (unicitate), apoziţia termenului subordonat regentului respectiv nu este funcţie (actant), întrucât acea unică valenţă a regentului este deja actualizată (realizată) de către Ts. Ea, apoziţia, rămâne – la nivelul expresiei gramaticale – «o copie» a termenului pe care-l explică (Tr sau Ts), o copie mai mult sau mai puţin fidelă, în funcţie de faptul dacă repetă sau nu construcţia acestuia" (*ibidem*)[3].

---

o logică; lingvistica vrea să devină o logică. Filosofia a tins întotdeauna să se esenţializeze până la o logică […]. Cibernetica este, aproape recunoscut, un capitol de logică, dar şi etica ar urmări să fie unul".

[2] Odată realizată disocierea, ca urmare a forţei dislocante a raţiunii se ajunge la desfăşurări şi înlănţuiri logice. De aceea disocierea/disociaţia are ca ideal întâlnirea cu generalul. „Iar ca în disociaţia logică, peste tot un individual s-a desprins dintr-o unitate originară şi stă în cumpănă cu un general. Se vor regăsi? Căutarea lor pare a fi spectacolul variat al lumii, iar expresia unei asemenea căutări o dă cultura" (Noica 1986, p. 48). Logica poate fi mesagerul ei.

[3] Consideraţii ştiinţifice diferite privind apoziţia apar la Viorel Hodiş, autorul tezei de doctorat intitulate *Apoziţia şi propoziţia apozitivă în limba română* (vezi Viorel Hodiş, *Apoziţia şi propoziţia apozitivă*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1990).

5. În sfârşit, o altă operaţie logică verificabilă în sintaxă este simetria. „Simetria este disocierea de sine condiţionată şi legată” (Noica 1986, p. 44). La D. D. Draşoveanu, simetria este asigurată de termenul R din Tr + R + Ts , numai R este entitate la nivel sintagmic. „cTr şi cTs nu sunt decât reflexe ale lui R, extrinsece lexemelor; cT este deci conceptul care emană de la R, dublând un c L” (Draşoveanu 1997, p. 42). Şi continuă argumentarea pentru R: „nu R rezultă din prezenţa T-ilor, ci T-ii […] rezultă din prezenţa lui R” (*ibidem*). De aceea, „R ne apare firesc ca autonom; această autonomie se confirmă prin excluderea de către cR – semnificativ, nu a lui cT, ceea ce ar însemna, absurd, excluderea propriului reflex” (*ibidem*, p. 43).

5.1. Alte situaţii logice, ca asemănarea şi proporţionalitatea, nu par să aibă corespondenţă în sintaxă, deci în idiomatic, ci în orizontul rostirii, „în care încap mult mai multe lucruri decât cele ce se rostesc. Gramatica nu vrea să ştie de aceasta, dar reflexiunea logică trebuie să ştie” (Noica 1986, p. 41).

6. O problemă comună logicii şi gramaticii ar fi tensiunea din cadrul holomerului: „Într-o unitate logică trebuie să fie o tensiune. Filosofia a numit asemenea unităţi cu tensiune internă «unităţi sintetice»” (Noica 1986, p. 39). La D. D. Draşoveanu se observă această tensiune în legătură cu sensurile relaţionale: „vor fi acele sensuri care pun în anumite antinomii[4] (obiect posedat – posesor, acţiune – autor etc. etc.) altele două nerelaţionale” (Draşoveanu 1997, p. 22), adică termenii unei relaţii sunt în tensiune. Aşadar, relaţiile: *cartea colegului* (relaţie flectivă), *cântă fanfara* (acord, relaţie flectivă) poartă în ele tensiunea derivată fie de relaţia cazuală (N–G), fie de cea dintre un verb (predicat) şi un substantiv (subiect).Recunoaştem însă că tensiunea le ţine împreună. Privind opoziţia unicitatea funcţiilor – multiplicitatea lor din concepţia Profesorului, din nou, găsim un suport în logica lui Hermes, şi anume: „Dacă raţiunea are o forţă dislocantă, universul logic este în expansiune. Totul se petrece, în mic, ca în ipoteza cosmogonică de astăzi – provizorie desigur, dar semnificativă – potrivit căreia un pumn de materie iniţial a dat, prin forţa dislocantă din el, universul în expansiune” (Noica 1986, p. 43–44). D. D. Draşoveanu afirmă că „unicitatea ni se prezintă cu valoarea unui adevăr axiomatic. Categoria unicităţii ne-o sugerează, între altele: a) existenţa, recunoscută, a multiplicităţii (subiect multiplu, nume predicativ multiplu…), ceea ce face legitimă propunerea existenţei unei categorii antinomice – unicitatea” (Draşoveanu 1997, p. 59).

Ne oprim aici cu argumentarea în favoarea multiplicităţii, aceasta aparţinând coordonării, iar autorul caută unicitatea în domeniul subordonării, prin funcţiile realizate cazual (cu flective) sau cu conective, şi exemplifică amplu situaţii până acum discutabile sau ipotetice excepţii, ajungând la concluzia că unicitatea funcţiilor face lumină (prin relaţia binară existentă în sintagmă, baza concepţiei sintactice a Profesorului) în multe dintre cazurile neelucidate. Exemplificăm cu relaţii intrapropoziţionale, urmând ca cele interpropoziţionale să le considerăm reflexul acestora.

De exemplu, verbe cu două complemente indirecte, ca în: „*mi-aduc aminte de tine* este o excepţie numai în ce priveşte funcţia, nu şi în ce priveşte modul de

[4] Antinomie, „teză şi antiteză”, „contradicţie”, cf. Blackburn 1999, s.v. *antinomie.*

realizare a respectivelor complemente, întrucât doar unul din două este construit cazual *(mi* –D_1), celălalt construindu-se prepoziţional (*de tine* – Ac_3)" (*ibidem*, p. 60). În privința atributului, am selectat construcția atributului genitival (G1): „*lupta oamenilor* (G1) *muncii* (G1) nu este abatere de la unicitate, întrucât fiecare G1 intră, ca unul singur posibil, în câte o altă relație*: lupta oamenilor* şi *oamenilor muncii*" (*ibidem*, p. 61).

Constantin Noica prezintă coordonarea ca o electrizare a lucrurilor: „le pune în conjuncție sau în disjuncție, […] logica nouă îşi obține capitolul ei de bază, le combină şi înmulțeşte, le adună, creează conexiuni, compuneri, agregări, segregări, acumulări, înlănțuiri şi reacții în lanț.

La fel de bogată şi semnificativă logic este situația subordonării. Un filosof care e departe de a gândi ştiințific, Schopenhauer, a putut totuşi spune un lucru inspirat, anume că orice ştiință transformă coordonările în subordonări. Prin subordonări se creează noi forme de conexiune a lucrurilor, aşadar noi situații logice: implicația, consecuția, deducția" (Noica 1986, p. 65).

8. Marea surpriză oferită de această cercetare în oglindă (logica şi sintaxa) este recursul, în cadrul studierii propoziției care nu e judecată, la un exemplu simplu cu predicat sinonimic: *Calul aleargă* la C. Noica şi *Calul fuge* la D. D. Draşoveanu, cu care acesta din urmă îşi începea demonstrația de la curs. Pentru filosoful C. Noica, „propoziția [este] ca o unitate moartă, fără sens propriu, trebuie să legi propozițiile prin particule (conective) care le-ar aduna, înmulți şi înlănțui" (*ibidem*, p. 39). Şi mai departe: „Propoziția poate fi expresia unei forme logice, dar nu forma însăşi, chiar dacă spui propoziției «judecată»" (*ibidem*, p. 40). De unde rezultă că propoziția *Calul aleargă*„nu înseamnă *cal* plus *aleargă*, ci *alergarea calului*, care face posibilă cuplarea în variația lor solidară" (*ibidem*, p. 53).

Recunoscând în propozițiile de mai sus existența unui subiect (*cal*) şi a unui predicat (*aleargă/fuge*), se subliniază că „subiectul stă sau zace la propriu […] într-o centralitate inertă, în timp ce predicatele s-ar roti în jurul său ca într-un mic sistem planetar" (*ibidem*, p. 65).

8.1. Dacă demonstrația filosofului e aceasta, ne amintim că, la curs, nici Profesorul nu identifica propoziția cu judecata. Volumul consultat de noi, fiind axat pe problemele relației, nu are o demonstrație similară, dar simplul fapt că la Bibliografie apare *Tratatul de lingvistică generală* ne induce ideea că Profesorul a subscris la argumentarea autorilor privitoare la opoziția de mai sus. În privința categoriilor sintactice mai ample, cum e propoziția, s-a afirmat, de către reprezentanții curentului logicist, că e identică cu judecata. Evident că există unele „paralelisme, dar, totodată şi multe neconcordanțe" (Tratat, p. 31). Şi se continuă: „Forma judecății logice este aceeaşi pretutindeni, în timp ce propoziția [...] nu exprimă numai latura logică a conştiinței, ci şi afecte, voință; în ea se includ particularități ale procesului de comunicare, precum şi caracteristici de ordin lingvistic. […] propoziția are, pe lângă subiect şi predicat, şi părți secundare (atribut, complement)" (*ibidem*). Deci„analiza logică reduce judecata la un raport între subiect şi predicat, în timp ce analiza gramaticală are în vedere funcțiunea cuvintelor" (*ibidem*).

9. Pentru paralelismele discutate mai sus între logică şi sintaxă, un argument în plus ar fi silogismul. „Reflecţiunea logică se naşte prin silogism. Odată cu silogismul se naşte logica", precizează Constantin Noica (1986, p. 65), făcând unele incursiuni în istoria filosofiei: Aristotel era de părere că orice demonstraţie este un silogism, iar Hegel că „întreg realul, cu divin cu tot, este, în fond, un silogism" (*ibidem*, p. 70). Era firesc ca şi Profesorul D. D. Draşoveanu să recurgă la silogism în demonstraţiile sale, doar că, atunci când optează pentru termenul flectiv, cu caracteristicele lui de variabilitate, în locul morfemului, neagă silogismul care a apărut: „cum între subunităţile (la nivelul imediat inferior, unităţi) ce alcătuiesc unitatea «cuvânt» una (sau mai multe), de obicei terminală, este morfem şi cum subunităţile aceluiaşi nivel *secuvine* să fie omogene, atunci şi celelalte subunităţi (rădăcina, afixele derivative, teme lexicale) sunt (*citeşte dorim să fie*!) tot morfeme. Silogismul, aparent corect, este neadevărat, pentru că face abstracţie de deosebirea calitativă […] la care obligă realitatea coexistenţei, şi în nivelurile limbii, a elementului vechi şi a celui nou: tema lexicală (şi cuvântul-rădăcină), element nou la nivelul inferior, devine la cel imediat superior elementul vechi, căruia i se adaugă cel nou, morfemul" (Draşoveanu 1997, p. 23). „Considerăm, în concluzie, ca făcând parte din categoria morfemului numai faptele de limbă care, aglutinate sau neaglutinate, reprezintă elementul variabil din paradigma unuia şi aceluiaşi cuvânt, adică *flectivul*" (*ibidem*, p. 25).

În altă parte, silogismul este implicit, antrenând (la p. 50, nota 3) categoriile logice „general – particular, «esenţă – fenomen», «sumă – unitate»" ca termeni ai raportului, ceea ce subliniază, a câta oară?, soliditatea convocării logicii în sintaxă de către Profesor. Iată silogismul: „Rc şi Rs sunt însă particularizări ale aceluiaşi general R, încât acesta este deţinătorul esenţei de ultimă adâncime, unice: în conţinut, sensul relaţional. De aici plecând, după cum Rs + Rc = R, tot aşa structurile a) Tr–Rs–Ts şi b) Ta-Rc-Tp împart structura c) T–R–T, iar dacă structura a) se numeşte sintagmă, ar fi logic ca şi structura b), ca cealaltă – din două –particularizare, să se numească tot sintagmă, coordinativă, şi, odată cu acestea, însăşi formula generală c)" (*ibidem*, p. 49–50).

10. Aducem un argument final în problema dezbătută până acum, şi anume vehicularea, în discursul gramatical al Profesorului D. D. Draşoveanu, a cuvântului *logic*. Numai pe o singură pagină, cuvântul apare de trei ori în discuţia despre felurile predicatului :„Clasificarea[predicatului în desinenţial şi intonaţional, iar acesta din urmă în hortativ-imperativ şi apelativ] a) este la ambele noduri dihotomică; b) P-ul intonaţional hortativ-imperativ şi cel apelativ sunt, logic, cosubordonate aceluiaşi nod şi (logic) coordonate între ele; menţionăm aici, fie ca excepţie, că P-ul şi pP-ul nu pot fi logic coordonate, pentru că nu sunt de acelaşi rang[...]" (*ibidem*, p. 205).

Dar întregul volum face demonstraţia că totul e privit logic, până şi sensul adjectivului: „Sensul exprimat de adjectiv, ca şi cel exprimat de un verb finit, apare deci distinct de cel noţional, ca un *sens-notă*". Iar în trimitere, la nota 2, apare justificarea: „Am recurs la «notă», în loc de «caracterizant», «calificativ» (vezi Brunot, p. 607, Schaff, p. 193), atât pentru că acestea din urmă sunt mai proprii adjectivului

şi mai puţin verbului (finit), cât şi pentru a rămâne în vecinătatea categoriei logice" (*ibidem*, p. 22).

Cât priveşte poziţia lui Constantin Noica faţă de acelaşi lexem, e suficient să observăm că acesta profită de o expansiune prin apelul la fiinţa umană: „În situaţiile logice, întregul este *acelaşi* în fiecare parte. Tautologia este, poate, de esenţa logicului, dar nu în sensul spunerii lui «acelaşi», ci în sensul reflectării lui acelaşi în fiecare moment al ansamblului. În acest sens s-ar putea spune că şi un destin sau o viaţă de om pot fi într-o situaţie logică, atunci anume când fiecare demers al vieţii are justificările întregului. Înţeleptul trăieşte «logic», pentru că are în fiecare clipă legea de om adevărat în el. În răspunderea sa faţă de întreg, el este «o totalitate de fiecare clipă», statornic" (Noica 1986, p. 22–23). Credem că afirmaţiile ultime i se potrivesc din plin Profesorului D. D. Draşoveanu.

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE. SIGLE

Draşoveanu 1997 = D. D. Draşoveanu*, Teze şi antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 1997, 287 p.

Noica 1981 = Constantin Noica, *Devenirea întru fiinţă*, vol. I. *Încercare asupra filosofiei contemporane*; vol. II. *Tratat de ontologie*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1981.

Noica 1986 = Constantin Noica, *Scrisori despre logica lui Hermes*, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1986.

Blackburn 1999 = Simon Blackburn, *Dicţionar de filozofie*. Traducere de Cătălina Iricinschi, Laurian Sabin Kertes, Liliana Torres şi Mihaela Czobor, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1999.

Tratat = *Tratat de lingvistică generală*, Bucureşti, Editura Academiei R.S.R., 1971.

cL = conţinutul lexemului, N = nominativ, G = genitiv, D_1 = caz dativ fără prepozitie, Ac_3 = caz acuzativ impus de prepoziţie, P = predicat, pP = propredicat, R= relaţie, cR/eR= conţinutul relaţiei/expresia relaţiei, Rc/Rs = relaţie coordonată/relaţie subordonată, S = subiect, St = sintagmă ; T = termen al sintagmei, cTr/cTs = conţinutul termenului regent/conţinutul termenului subordonat, cR/cT = conţinutul relaţiei/conţinutul termenului, Ta/Tp = termen anterior/termen posterior, Tr/Ts = termen regent/ termen subordonat.

POSSIBLE LOGICAL-GRAMMATICAL ASSUMPTIONS
(*Abstract*)

The article projects the position of Professor D. D. Draşoveanu regarding the ontologic syntax of Hermes (according to Constantin Noica's *Letters on the logic of Hermes*), identifying logical operations common to the two sciences.

Cuvinte-cheie: *D. D. Draşoveanu*, *Constantin Noica*, *sintaxă*, *logică*.
Keywords: *D. D. Draşoveanu*, *Constantin Noica*, *syntax*, *logics*.

Universitatea Babeş-Bolyai
Facultatea de Filologie
Cluj-Napoca, str. Horea, 31
drelenadragos@gmail.com